

Yslam akýdasy.(2)

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

Töwhidiň görnüşleri we onuň peýdalary.

Sorag: Allah Tagala Pygamberleri näme üçin iberdi?

Jogap: Allah Tagala ynsanlara ýeke-täk Özüne şärik goşman ybadat etmegi öwretmekleri üçin pygamberleri iberdi.

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Her bir ymmata (her bir halka) Bir Allaha ybadat ediň we tagutlardan uzak duruň, diýen buýruk bilen pygamber iberdik.”**¹

Tagut: Ynsanlaryň Allahdan başga, ilähleşdirip ybadat edýän zatlary. Bu ynsan, öwliýa, perişde, haýwan, agaç, daş bolup biler. Başga söz bilen aýdanymyzda ynsanlaryň butlaşdyran zatlary.

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“.....Pygamberler biri-biri bilen dogandyr....we olaryň dini birdir.”**² (Ýagny, Pygamberleriň hemmesi töwhide, Allahy biremäge çagyrandyrlar)

Sorag: Allah Tagalany Roblikde birmek näme?

Jogap: Ýaratmak we ýaradan zatlaryny dolandyrmak ýaly işleri Allah Tagalanyň bir Özi edýändir, diýip ynanmak- Allah Tagalany Roblikde birmekdir.

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Ähli öwgi-hamdlar, älemleriň Robbi bolan Allah Tagalaga degişlidir.”**³

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Asmanlaryň we ýeriň Robbi sensiň (Eý Allahym).”** diýýär.⁴

Sorag: Allah Tagalany birmek näme diýmek?

Jogap: Doga-dileg etmek, damak çalmak, nezr-aýdylan janly etmek, namaz, oraza, umyt etmek, gorkmak, kömek soramak we tewekkül etmek (bil baglamak) ýaly ybadatlary ýeke-täk Allah Tagala üçin etmekdir.

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Siziň ilähiňiz ýeke-täk, bir ilähdir. Rahman we Rahym bolan (Allahdan) başga iläh ýokdur.”**⁵

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Ynsanlary ilki bilen çagyryjak zadyň: Bir Allahdan başga hak iläh ýok diýen, şaýatlyk bolsun.”**⁶ diýendir.

Ymam Buhariniň rowaýatynda: **“Allah Tagalany biremäge çagyrmak bolsun”** diýilýär.⁷

Sorag: Allah Tagalany atlarynda we sypatlarynda birmek näme diýmek?

Jogap: Allah Tagalanyň Kuran-Kerimiň aýatlarynda we Pygamberimiziň sahyh hadyslarynda gelen sypatlaryny üýtgetmän, ol wasplaryny mahlukata meňzetmän we ol sypatlary inkär etmän, manylaryny özgertmän, şol durşuna ynanmakdyr.

Meselem: Allah Tagalanyň arşa istiwa etmegi (beýgelmegi) ýa-da inmegi, eli we şoňa meňzeş Allah Tagalanyň kemalyna laýyk bolan sypatlara şol durşuna ynanmak.

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Hiç bir zat Oňa meňzeş däldir we Ol eşdiji we görüwjidir.”** (Şura 42/11)

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Allah Tagala her gije dünýä asmanyna inýär”**⁸ diýdi. (ýagny, Öz mahluklaryndan birinide meňzemän, Özüne laýyk sypatda inýär)

Sorag: Allah Tagala nirde?

Jogap: Allah Tagala asmanda arşyň üstündedir.

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Rahman (bolan Allah) arşa istiwa etdi.”**⁹

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Allah Tagala (bütün mahlukatlary) ýaratmazdan ön bir hat ýazdy. Şol hat arşyň üstünde, Allah Tagalanyň ýanyndadyr”**¹⁰ diýdi.

Sorag: Allah Tagala biz bilenmi? (ýagny ýanymyždamy)

Jogap: Hawa. Allah Tagala Öz eşdişi, görüşi we ylymy bilen biziň ýanymyždadyr.

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Gorkmaň, Men siz bilendirin. Eşidýärim we görýärim.”**¹¹

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Siz ýakynyňyždaky, eşidýäne dogra-dileg edýärsiňiz** (ýagny Allahy çagyýarsyňyz). **Ol siz bilen bilelidir** (ýagny Ol sizi görüp we eşidip durandyr).”¹²

Sorag: Töwhidiň peýdasy näme?

Jogap: Töwhidiň peýdasy- ahyrýetde ebedi azapdan halas bolup, bu dünýäde dogry ýola düşüp, günäleriň bagyşlanmagydyr.

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Allah Tagalaga iman getirenler we imanlaryna zulum bulaşdyrmadyklar** (ýagny, şirk goşmadyklar) **ahyrýet azabyndan aman bolup, dogry ýola düşenlerdir.”**¹³

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Allah Tagalaga şirk goşmadyklara azap bermezlik – Allah Tagalanyň bendelerine wada eden zadydyr”**¹⁴ diýendir.

Allah Tagalanyň huzurynda amalyň kabul bolmagynyň şertleri.

Sorag: Amalyň kabul bolmagynyň şertleri näme?

Jogap: Allah Tagalanyň huzurynda amalyň kabul bolmagynyň şertleri:

1- Allah Tagalaga iman edip, Ony birlemekdir.

Delili Allah Tagala: **“Allah Tagalaga iman getirip, salyh amal edenleriň jaýy Firdews jennetindedir”**¹⁵ diýýär.

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Allaha iman etdim diý-de, sözüňde berk dur”**¹⁶ diýdi.

2- Yhlas (ýagny, başgalar görsünler ýa-da eşitsinler diýmän, bir Allah Tagala üçin amal etmek).

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Dini diňe Allah üçin yhlas edip, ybadat ediň.”**¹⁷

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Kim yhlas bilen: Lä ilähe illallah (bir Allahdan başga ybadata mynasyp iläh ýok) diýse, jennete girer”**¹⁸ diýdi.

3- Edilýän amal Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem)iň getiren şerigatyna/sünnetine laýyk bolmaly.

Delili Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýýär: **“Pygamberiň buýran zatlaryna amal ediň we gadagan eden zadyndanam gaçyň!”**¹⁹

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem): **“Kim biziň buýurmadyk/öwretmedik amalymyzy etse, ol amal ret ediler** (ýagny kabul edilmez).”²⁰

Muellif: Şeýh Muhammed Jamil Zinu.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

1-Nahl 16/36.

2-Sahyh Buhari we Sahyh Muslim.

3-Fatiha 1/1.

4-Sahyh Buhari we Sahyh Muslim.

5-Bakara 2/163.

6-Sahyh Buhari we Sahyh Muslim.

7-Sahyh Buhari.

8-Sahyh Muslim.

9-Taha 20/5.

10-Sahyh Buhari we Sahyh Muslim.

11-Toha 20/46.

12-Sahyh Muslim.

13-Engam 6/82.

14-Sahyh Buhari we Sahyh Muslim.

15-Kehf 18/107.

16-Sahyh Muslim.

17-Gafir 40/14.

18-Sahyh hadys. Bezzar we başgalary.

19-Haşr 59/7.

20-Sahyh Muslim.

www.ahlusunnet.com